N:o 7
1939

Uusi HUOMEN

»ÄLKÄÄ ANTAKO TULEN SAMMUA«

Katkeamaton sitkeys

ja rohkea intomieli saavat suuria aikaan. Mutta epävarmuuden raskasta painajaista ne eivät voi karkoittaa.

Henkivakuutus luo turvan siltäkin varalta, että elämä katkeaisi kesken.

KESKINÄINEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ

SALAMA

Puhtaasti suomalainen suuryhtiö.

Helsingin Meijeri Oy.

HELSINKI, III:s linja 24

Puh. Konttori 72974
Meijeri 71955

Päivän pakinaa

Kevät on nyt sitten tosiasia, etenkin kun vappu sen lopullisesti sinetöi. Silloinhan — olipa lämpömittari päälle tai alle nollan — ainakin naiset "luovat nahkansa", t.s. ilmestyvät kadulle niin uusina ja erinäköisinä, että miestuttavat väkisinkin saavat läksytyksiä, kun tottuneina tervehtimään määrättyä turkiskaulusta ja hattutötteröä eivät huomaa kurkistaa uuden värikkään harsopilven taa. On kevät — ja vuodesta vuoteen tunnemme samaa riemua ripustaessamme täysinpalvelleen talvitakkimme komeron naulaan ja hassatessamme jotain uutta yllemme kevätauringon ja vähän muidenkin ihailtavaksi.

Vappu tuo aina kevään mukanaan, vaikkakin Pohjois-Suomessa vietetään sitä vielä hiihtämällä aurinkoisilla hangilla.

*

Silloin tällöin sumentaa aurinkoista mielialaa uhkaavan sodan ajatus. Tietenkin koettaa toivoa, että yleisen maailmanpalon pelko sentään estäisi tilanteen kärjistymistä liian pitkälle. Espanjan sodankin toista miljoonaa uhria oli peloittava varoitus, niistä melkein 2/3 siviiliväestöä. Tästäkin me naiset näemme, mitä tulevaisuuden sodassa on odotettavissa. Ja kuitenkin olemme sitä mieltä, ettei väestösuojeluvelvollisuus koske meitä naisia. Olemmeko siis vain tahdotonta suojeltavaa laumaa, jolla ei itsellään ole mitään velvollisuuksia?

*

Sodanuhka tuodaan myös hyvin taitavasti esille suomalaisuusasian hämäämiseksi. Niinpä kun t.k. 23 päivänä pidetyssä Suomen Matkailijayhdistyksen suurkokouksessa Messuhallissa otettiin esille kysymys yhdistyksen muuttamisesta yksikieliseksi, vedottiin eräässä puheenvuorossa heti vakavaan ajankohtaan, jolloin ei toki sopinut ottaa esille tällaisia asioita. Siis sama vanha virsi: ruotsalaisille on aina oltava mielin kielin, koska ei ole takeita, auttavatko he meitä muuten, jos isänmaa joutuu hätään. Tämän he ovat itsekin sanoneet. Tekee vain mieli kysyä, miten korkealle on asetettava isänmaallisuus, joka asettaa ehtoja . . .

*

Maalaisliitolla äskettäin vieraina olleista ruotsalaisista puoluetovereista eräs oli pahotellut, että hän oli sattunut pukeutumaan vähän liian kansallisesti, aivan sini-keltaiseen kansallispukuun. Ilokseen hän sentään oli huomannut näyttää takkinsa punaista vuoria: "On minulla sentään edes täällä punaista." Pitäisiköhän sama vuorimuoti ottaa käytäntöön meilläkin esim. frakeissa, jos eräitä alkaisi hirvittää esiintyminen liian musta-vormuisena voimatta mitenkään tunnustaa väriään.

*

Jälleen käydään oikeutta Helsingin raastuvassa. Taistelu kahden eri maailmankatsomuksen välillä jatkuu. Toivokaamme, että siellä todellakin jaetaan O i k e u t t a !

Uusi NAISTEN

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN NAISTEN LEHTI

Toimitussihteeri:
ELSA VUORJOKI

Taloudenhoitaja:
TYYNI LEISIO

HILJA RIIPINEN, päätoimittaja
Toimituskunta:
ELNA HETEMÄKI, VIOLA KUISTIO
ANNA POHJANHEIMO, EEVI SOLANNE
Julkaisija: KUSTANNUS-OY. RASTI

TOIMISTO:
Helsinki
Neitsytpolku 7
Puh. 64 159 Klo 10—13
Tilaushinta vsk. 40: —

N:o 7

30. 4. 1939

Huhtikuun 25 päivänä oli esillä Isänmaallista Kansanliikettä vastaan sisäasiainministeriön määräyksestä nostettu juttu. Yli 500 henkeä oli saapunut pääkaupunkiin vastaamaan oikeuden eteen. Mm. Kustannus-oy. Rastin puheenjohtaja ja toimitusjohtaja olivat haastettujen joukossa. Ylläolevassa kuvassa haastetut ovat kokoontuneina Suurkirkon portaille.

Valtakuntaa on suojeltava

Poliittisen elämän keskeisimpiä kysymyksiä on eduskunnalle äsken annettu Tasavallan suojelulaki. Suojelulaki-nimitys ei kuitenkaan vastaa tarkoitustaan tästä laista. — Valtakuntamme kyllä tarvitsee suojelua. Mutta aivan toisenlaista. Tarvitaan kiireellisesti lakia, jonka nojalla hallitus velvoitetaan linnoittamaan Ahvenanmaata. Tarvitaan hallituksen puolelta toimintaa, että vapaaehtoisilla voimilla, ylioppilasnuorison ja suojeluskuntain voimalla ryhdytään linnoittamaan Karjalan kannasta puolustuskuntoon. Tarvitaan sellaista lainlaadintaa tasavallan suojelemiseksi, jonka avulla äärimmäisen marxilaispuolueen, kommunistien, maanpetos ja vakoilu estetään niin tehokkaasti, että vakoilijat ja maanpetturit eivät lyhyen vankilassaolon jälestä taas uudelleen pääse jatkamaan rikollista toimintaa. Tarvitaan toimenpidettä, jolla koko se laaja marxilainen verkosto, joka on maanpetturien toiminta-alueena, lopetetaan. Sellaista valtakunnan suojelemista tarvitaan sitä enemmän mitä kohtalokkaammasti maailman tapaukset vyöryvät. Mutta Tasavallan suojelulaki ei tarkoita tätä.

Tasavallan suojelulaissa esitetään nykyiselle hallitukselle, jossa määräysvalta on marxilaispuolueella, niin suuret valtuudet, että hallitukselle poliittisesti epämieluisten kansalaisten perustuslailliset kansalaisoikeudet voidaan riistää ja heidät ilman syytä vangita. Kun tällaista lakia tulisi soveltamaan ministeri Kekkonen, joka yleensä hallitsee täydessä sopusoinnussa marxilaisministerien kanssa ja kun lisäksi tiedetään, että suojelulain tarkoitus tällä hetkellä on Isänmaallisen kansanliikkeen toiminnan lopettaminen, — olisi tasavallan suojelulaki suureksi vaaraksi tälle maalle. Suomen kansalle ei ole samantekevää, pystytetäänkö maahan punainen diktatuuri. Kansamme tulee reagoimaan voimakkaasti diktatuuria vastaan. Ei tule sisäpoliittista rauhaa.

Kun vaaranalaisessa maailmantilanteessa on ehdottoman välttämätöntä maan turvallisuudelle juuri sisäinen rauha, maan esivaltaisesta johdosta olisi vapautettava kaikki ne ainekset, jotka toiminnallaan häiritsevät kansalaisten mieliä ja luovat levottomuutta maahan. Sellaista valtakunnan suojelua nyt todella tarvitaan.

25. 4. -39.

Hilja Rüfring

"Isänmaan puolesta on pantava alttiiksi henki ja omaisuus, sen hyväksi on seisottava tai kaaduttava, uhrattava kaikki tai ei mitään. Tässä on kaikki puolinaisuus vahingollisempi kuin missään muualla, ja se, joka on tehnyt jotain vain puolittain, on itse syövyttävä myrkky madonsyömässä pesässään. Kaikkien voimain tulee yhtyä taistelemaan esteitä ja vastarintaa vastaan ja ne voittamaan, olivatpa ne sitten salaisia tai julkisia. Ken maan elämänvaiheiden muuttuessa ei valppaana, lujana, rohkeana ja itsensä kieltäen työskentele kokonaisuuden järkkymättömän pysyväisyyden ja edistymisen puolesta, on vahingoksi ja pahennukseksi — —"

A. I. ARWIDSSON 1821.

JUKKA TYRKKÖ:

ÄITIENPÄIVÄKIRJE

— sellaisena kuin se pojan kynästä yksinäisenä kevätehtoona syntyy

Kultainen äitimummo.

Huomaan taas oltavan keväässä, ja pian kirkastuu toukokuinen sunnuntai jälleen Sinun ja kaikkien tämän maan äitien omana juhlapäivänä. En muuten tiedä, mitä tuosta päivästä sellaisenaan ajattelisin — se tuntuu melkein sellaiselta hätäkeinolta, joka on keksitty kaiken sen hävityksen ja hajoituksen keskelle, minkä paljonylistetty kulttuuri on nykyaikaiseen kotiin ja yhteiskuntaan aikaansaanut. Sille "länsimaisuudelle" kun nämä vanhat kalliit arvomme ovat jo pyrkineet olemaan pelkkää ilmaa, kunnes tänä päivänä jälleen näkee terveiden kansallisten liikkeiden nostavan juuri äidinkin jälleen kunniaan vanhassa Euroopassa. Hyvähän kuitenkin on, että kaikkien "päivien" paljoudessa edes yksi on äideillekin omistettu. Mutta minun sydämessäni Sinulla on oma sijasi joka päivä, ilman juhlapuheita ja almanakan määräyksiä — enkä minä voi kuvitella mitään, joka voisi minut Sinusta ulkonaisesta etäisyydestä huolimatta eroittaa. Rakkauteni Sinuun on niin täysi ja ehdoton, ettei se vaadi, eipä edes kärsikään mitään keinotekoisia korostuksia.

Muistelen viime "äitien päiväksi" kirjoittaneeni Sinulle siihen tapaan, että tahtoisin esittää onnitteluni taas niinkuin lapsuuden koulukeväinä; lapsen käsin piirretyllä ja vesivärein ilostetulla kortilla, jonka sitten kuin huomaamatta Sinulle antaisin. Luulen nimittäin, että ne "kukkatervehdykset" sittenkin olivat Sinun äidinsydäntäsi lähinnä — vaikka nyt vuosien kuluttua huomaatkin lapsiesi kirjeissä kunkin persoonallisuuden mukaista syvällisyyttä ja hiljaista kaipausta takaisin Sinun luoksesi maailman hyörinästä. Mutta tällä kertaa lähetän kirjeeni tämän Sinun oman lehtesi välityksellä. Toivon, että siitä samalla saavat jotakin tuhannet muut tämän maan äidit, joiden ajatus kulkeutuu rakkaimpiensa luokse maailman turulla ja joille tuhannet ja taas tuhannet lapset tänä keväisenä päivänä lähettävät ainakin hyvän, siunaavan ajatuksen. Ja se, puolittain itsetiedoton, syvällä asuva rakkaus, joka ehkä harvoin pukeutuu sanoiksi, mutta asuu sitä todempana sydämissä, on teille äideille varmaankin enemmän kuin kauneimmatkaan juhlapuheet ja mitkään ohjelmanumerot. Te tunnette lapsienne kiitollisuuden ja rakkauden, ja minä tiedän, että muuta te ette koskaan ole samalla hartaudella toivoneetkaan.

Kirjoittelen tätä ihanan keväisenä, hiljaisena ja yksinäisenä kevätehtoona omassa huoneessani, missä minä aina läheisesti tunnen Sinun olemassaolosi. Sinulle vieraan pikkukaupungin puisto levittäytyy ikkunastani kirjavin, vanhoin koivuin, joiden yllä kaartelee kevättä enteilevä taivas puhtaana ja korkeana. Pilvien lomista paljastuu aurinkoisen avaruuden kultaa ja hopeaa hohtavia holveja, joita katsellessa ihminen tuntee itsensä niin pieneksi ja mitättömäksi, mutta samalla kiitolliseksi, että saa elää ja että kaikki on juuri niinkuin on. Päivä vanhassa pikkukaupungissa kallistuu jälleen iltaan, ja sen lukemattomien koivujen oksistoissa suhisee pehmeä tuuli kevään iltalauluja. Luulen, että siellä kotona rantatörmällä on puiden paisuneissa silmuissa jo runsaasti tuoretta elinvoimaa ja että aitan seinustalla on aurinko kuivattanut jo laajalti paljaaksi vanhaa kulottunutta ruohikkoa.

Tällaisena hetkenä — äiti — on niin merkillisen hyvä olla yksin ja ajatella Sinua, teitä ja kaikkea siellä, elämää yleensäkin sellaisena kuin meidän on se elettävä. Nuo tunnelmat ja mielialat saattavat hetkessä häipyä jälleen ajan kaikkinielevään virtaan, mutta ennen sitä ne ovatkin jo tehneet tehtävänsä: ne ovat olleet isäntinämme muutaman nopeasti ohikiitävän hetken ja saaneet ajatuksemme nousemaan ylös arjen harmaasta ahtaudesta. Nämät omat hiljaiset hetket ovat varmaan teidän äitienkin sieluja eniten rikastuttavat, miten korkeasta tai matalasta majasta ne sitten lienevätkin. "Ei mulla onnea ollut, oli ihana kaipaus vaan. En onnea pyydä, mutt' unet suo nähdä mun uudestaan", pyytää runoilija.

Rakas äiti.

Noihin kahteen lämpimään sanaan minä tahtoisin mahduttaa kaiken, mikä minussa on kaunista, hyvää ja oikeata. Tunnen vuosien vierivän nopeata vauhtiansa, ja ajatus,

KEVÄTMIETELMIÄ

Kirj. LENNI VIRTAVUORI

SUA KEVÄT, KAIPAAN ENTEINES KUIN
ENNEN,
SÄ TUMMAN TALVEN JÄLKEEN PALAAT AINA
KUIN UUSI TOIVO VAELLUSVUOTTEN MENNEN
— KUIN HANGEN HOHDE PALMUSUNNUNTAINA.

SUN, KEVÄT, AAVISTIN JO AILAHDUKSIN
MAAN VOIMAN KÄYNNISSÄ JA METSÄN PUISSA;
OMASSA RINNASSANI HURMAUKSIN
KUIN SADUN SUOSIKKI KÄYN SEIKKAILUISSA.

SÄ TALVI — RIEMURUNSAS — RAKKAUTTAS
TOIT UUDEN USKON MULLE ELÄMÄÄNI.
EN TUNNE AATOSTENI ANKEUTTA,
NYT KOHDEN KORKEUTTA KOHOO PÄÄNI.

UUS RAKKAUS JA ULJAS UHMA VOITTAA
MUN MIELENI, JA KAIKKI KASVAA VOIMAAN.
SIELU SEESTYY, HENKI HALTIOITTAA
TAAS SÄKEET KEVÄTVIRTAIN LAILLA SOIMAAN.

TAAS KAIKKI KUOHUU, TULVA RIKKOO ESTEET,
VAPAANA VEDET VYÖRYY, VAILLA PAKKO-
PAITAA.
SUONISSA NUOREN LAILLA PAUHAA ELIN-
NESTEET
JA SYDÄMESSÄIN SATAKIELET LAULAA.

---

että minä ja me kaikki Sinun lapsesi voimme milloin tahansa menettää Sinut — saattaa minut usein hiljaisesti järkytetyksi. Tiedän Sinun vanhentuneen jälleen hiukkasen sitten viime näkemän — ja hopea on kasvanut isänkin päässä, elämänkumppanisi ja isäni, jonka sisintä vasta täällä matkan päässä olen alkanut paremmin ymmärtää. Pelkään hetkeä, jolloin minun on seistävä Sinun haudallasi, äiti-kulta, mutta tiedän myöskin, että sinne yksinäisinä hetkinäni kerran kannan kaiken sen sisimpääni patoutuneen tuskan ja onnen, jota en voi kenellekään muulle paljastaa. Ja minä uskon, että se isänmaa, jolle Sinä annoit niin monta uutta elämää ja jota Sinä lapsissasi ja kaikessa niin palavasti rakastit — on muodostava lempeän lepokammion väsyneelle tyttärelleen.

Tuohon saakka kirjoitettuani huomaan jääneeni hiljaa ajattelemaan — ja määrätön alakuloisuus valuu jostakin keväisestä korkeudesta mietteitteni virtaan. On joskus niin raskasta ja epävarmaa, kun nuoruus vetää vielä toisesta kädestä takaisin kuohuviin, onnellisen ajattelemattomiin päiviin, ja toista kättä ojentautuu vastaanottamaan jo tyyni, maltillinen keski-ikä velvoituksineen. Mutta ehkä kaikki sittenkin, äiti, on meidänkin molempien kohdalta hyvin asetettu. Ehkä ihminen saavuttaa elämässään jotakin kaunista juuri silloin, kun hän jaksaa nöyrtyä, alistua.

Jätän Sinut taas hyvästi ja Korkeimman huomaan — niinkuin niin monta kertaa ennenkin. Tänä Sinun ja teidän kaikkien äitien omana sunnuntaina minä tunnen olevani Sinun kanssasi, tuvan ikkunasta katsomassa yhdessä sitä tuttua peltomaisemaa, joka on lähtemättömästi painunut meidän kummankin mielikuviimme.

Rakkain tervehdyksin,

Sinun

poikasi.

Armi Hallsten-Kallia:

Silmäys ulkopolitiikkaan

Englannin mainehikas poliittinen pilalehti Punch julkaisi maaliskuun 15 päivän numerossaan kuvan, jonka johdosta sen toimitus varmasti jälkeenpäin raastoi hiuksiaan. Kuvan nimi oli "maaliskuun idus" ja siinä Englanti, joka oli pelännyt sodanuhkaa, vaipuu painajaisten ahdistamasta horteesta rauhaiseen uneen sodanpeikon hävitessä ikkunasta ulos, kun kohtalokas päivä oli ohi. Allekirjoitus oli hieman ylimielinen: "Jotkut ennustelivat suurempaa kansainvälistä kriisiä maaliskuun puolivälissä."

Nytpä tämä kriisi uudemman kerran näytti todeksi sanan, että maaliskuun idus oli tullut, vaan ei vielä mennyt, sillä juuri tuona 15 päivänä tapahtui Saksan marssi Tshekko-Slovakian alueelle, Böömiin ja Määriin.

Tämä tapahtuma osoitti selvästi kurssinmuutoksen Euroopan politiikassa. Saksan kannalta oli tämä askel uusi siinä mielessä, että valtakuntaan protektoraattina liitetty alue ei ollut saksalaisen kansan, vaan aivan valtaosaltaan vieraan kansan asumaa, ja liittämisen perusteena ei siten enää ollut siihen syvästi oikeuttava kansallisvaltion vaatimus, vaan elämänalan ja sotilaspoliittisten vaatimusten sanelema pakko.

Uusi rintamanmuodostus tapahtui nopeasti tai voidaan sanoa jo hahmoitellut rintamat astuivat ääripiirteiltään selvenneinä esiin.

Mitä Englanti nimittää "vapaiden kansakuntien puolustusrintamaksi", sitä nimittää Saksa saartorenkaaksi, ja jo varhain ristittiin Englannin johtama kiihkeä ulkopoliittinen toiminta "akselin vannehtimiseksi".

Vaiheet ovat vielä muistissamme. Alusta saakka ovat Englanti ja sen liittolainen Ranska, joka entistä enemmän hoidattaa ulkopolitiikkaansa Englannissa, pyrkineet saamaan Neuvostoliiton osallistumaan Saksan-vastaiseen liittoutumaan. Useaan otteeseen on asian jo ilmoitettu olevan valmiina, mutta toistaiseksi ei sopimusta ole tullut Lontoon ja Moskovan välillä — Pariisia ja Moskovaahan sitoo jo valmis liittosuhde.

Huomiota on pakostakin herättänyt se seikka, että tämän Moskovan liiton ovat hyväksyen vastaanottaneet laajat piirit sekä Englannissa että Ranskassa, joiden tähän asti on tiedetty yhteistoimintaa balshevikien kanssa vastustavan. Niinpä tunnettu "Observer"-lehti kirjoitti heti Tshekko-Slovakian tapausten jälkeen, että Neuvostoliittoa on pidettävä vapautta rakastavien demokraattisten kansojen viimeisenä puolustuslinnakkeena! Ja Ranskassa on Doriot'n johtama kansallinen liike, jonka kärki aina on ollut erikoisesti kääntyneenä Moskovaa vastaan, vaiennut Moskovan suhteen aivan viime päiviin saakka. V a s t a n y t, kun näkyy, miten voimakasta vastustusta liittosuunnitelma on kohdannut muiden asianosaisten valtioiden taholta, on La Liberté tuominnut yritykset voittaa apua Moskovalta.

Sillä rinnan pyrkimyksen kanssa saada Neuvostoliiton sotavoimat, tarvikkeet ja varatkin paikatun "kollektiivisen turvallisuuden" käyttöön kulki toisten pienempien liittolaisten kokoaminen. Ensin Puola, jolla nyt on väliaikainen molemminpuolinen avunantosopimus Englannin kanssa, joka hyökkäyksen sattuessa p y y d e t t ä e s s ä alkaa vaikuttaa, sitten Kreikka ja Romania, joille yksipuolisesti on luvattu apu pyydettäessä, ja vielä Turkki, jonka kanssa käydään yhä erittäin tärkeitä

Lukijat, käyttäkää niitä liikkeitä, jotka ilmoittavat lehdessämme!

neuvotteluja Dardanellien läpikulkuoikeudesta sotalaivoin, ovat olleet Lontoon ja Pariisin lähimmässä vaikutuspiirissä. Tarkoitetun yhteistyön liittyminen Moskovaan on Puolan ja Romanian epäilykset vahvistanut. Kreikan kohdalta tuli kysymys päiväjärjestykseen, kun Italia miehittämällä Albanian saattoi lopullisesti valtaansa jo miltei hallussaan pitämänsä alueen ja siten loi voimakkaan sillanpääaseman Balkanin niemimaalle. Missä enemmän, missä vähemmän selvänä on avunantotarjouksia saaneiden valtioden keskuudessa ilmennyt täyden puolueettomuutensa varjelemisen tarpeellisuus, jonka tämä sidonnaisuus saartorenkaaseen tietenkin hävittäisi.

Lukuisat huhut tiesivät kertoa sarjan muitakin valtoja saaneen tiedusteluja Lontoosta, haluaisivatko ne samansuuntaiset takeet. Ensi sijassa mainittiin tällöin Hollanti, Belgia ja Sveitsi, ehkä Tanska ja sitten seuraavana askeleena, joka aikanaan otettaisiin, muut pohjoismaat. Englannin hallituksen vakuutusten mukaan ei näihin puuhiin kuitenkaan vielä ole ryhdytty, ja niihin luo erikoista valoa presidentti Rooseveltin vetoomus "diktaattoreille" pitää kunniassa nimeltä mainittujen kolmisenkymmenen pienen ja suurenkin vallan koskemattomuutta. Vastatakseen Saksan valtiopäivillä kansan nimessä Rooseveltin vetoomukseen on Saksan valtakunnankansleri koonnut tietoja asianomaisista maista siitä, tuntevatko ne "itsensä Saksan uhkaamiksi", mihin hän on saanut runsaan määrän kielteisiä vastauksia, ja joitakin kaihtelevia. Näihin kilpistyykin suurimmalta osaltaan Rooseveltin alote, jota ensi hetkessä monilla tahoilla tervehdittiin pelastavana sanana.

Tosiasia on, että puolueettomilla valloilla ja nimenomaan pienillä valtioilla on huolensa nykyisenä vakavana aikana. Mutta ne eivät johdu sen tai tämän valtion pelosta, vaan pelosta, että suurvaltain ankara taistelu vallasta ulottuu kohtalon pakosta heihinkin, elleivät he ole pystyneet tekemään itseään niin vaikeasti voitettaviksi, ettei kenenkään tee mieli yrittää.

Tämä pikainen tarkastelu jäisi aivan puutteelliseksi, ellemme samalla katsoisi, mitä on tapahtunut akselivaltioiden taholla. On selvää, etteivät ne ole jääneet kädet ristissä odottamaan "vanteen" valmistumista. Ensimmäinen vastaisku oli Albania, ja kummallista oli nähdä, miten sen sattuessa kevytmieliset "remokratiat" antautuivat toiveunen valtaan, että tässä oli merkki Saksan ja Italian suhteiden huononemisesta, kilpailusta vastoin sovitun pelin sääntöjä, jottei Italia jäisi aina vain odottamaan. Saksa oli jo sitä ennen saattanut päätökseen varemmin aloitetut kauppaneuvottelut Romanian kanssa, jotka lujittivat sen asemaa huomattavasti Romaniassa ja Tonavan maissa yleensäkin ja vähensivät eräitä taloushuolia.

Seuraavina vaiheina näemme Unkarin selvästi asettuvan "akselin" johdettavaksi, Jugoslavian sitä voimakkaasti lähenevän ja Romanian pitävän lujasti kiinni siitä, ettei sen suhteita Saksaan mikään pääsisi häiritsemään.

Aivan erikoisesti on mainittava Espanjan liittyminen kommunisminvastaiseen sopimukseen. Valtakunta, joka niin kipeästi on omassa olemuksessaan tuntenut bolshevismin myrkyn, on luonnollisesti valmis kaikkeen, joka sitä tältä vaaralta varjelee. Mutta sopimukseen liittyminen ei merkitse vain tämän tosiasian myöntämistä, vaan suurta voimanlisää akselivaltioille koko Välimeren piirissä ja sen ratkaisevissa Ranskan ja Englannin elämää koskevissa olosuhteissa.

"Marssi lähtöasemiin" on tunnustetusti alkanut suurvaltain keskinäisessä olemassaolon ja vallan taistelussa. Poliittisen toiminnan ankara laki, jonka Snellman syvältä oli tuntenut, vaatii pyrkimystä suuruuteen tai johtaa vastakkaisessa tapauksessa taantumiseen, näkyy tänä aikana järkyttävän selvänä.

Opettakoon se meille sitä valtakunnan säilymisen ja tulevan suuruuden kannalta yhtä tarpeellista, joka sisältyy sanoihin puolustustahto ja puolustuskunto, joita meidän maamme alati käyttää vain puolueettomuutensa, mutta kaikinpuolisen puolueettomuutensa tehokkaaseen turvaamiseen.

SALUS SAIRAALA (omist. M. ja I. Rytkönen)
It. Kaivopuisto 23. Oma keskus. Vaihde 20 747—20 748
Kirurgi-, sisätauti- ja synnytysosasto
Hinnat 65—115 mk. Lääkäri potilaan valinnan mukaan.

ANSIOITUNEITA NAISIA:

Rouva SIIRI SIVÉN

Isänmaanrakkauden paras tyyssija on koti, ja juuri äidin tehtävä on kodissa sitä ylläpitää.

Harva äiti on ymmärtänyt tämän velvollisuutensa paremmin kuin rouva *Siiri Sivén,* o.s. Blomstedt. Jo esipolvilta hän oli imenyt itseensä suomalais-kansallisen hengen. Isoisä oli Suomen sodan urhoja. Runebergin Vänrikki Stoolin esikuvana pidetyn vänrikki Polvianderin ystäviä, isä tulinen fennomaani. Äiti ruotsalaisesta kodista lähteneenä oli saanut kansallisen herätyksensä itse Snellmanilta. Ja vihdoin elämänkumppani, tohtori Sivén, oli todella suursuomalainen hengeltään, lämmin Karjalan ystävä.

Niinpä tässä kodissa vallitsi sellainen suomalainen henki, että oli itsestään selvää, että koko perhe osallistui isänmaan asioihin aktivistivuosien ja vapaussodan jännittävinä aikoina. Rouva Sivén oli eräs noista pelottomista aseenkantajanaisista, jotka oman henkensä uhalla auttoivat Helsingin suojeluskuntalaisia v. 1918. Vieläpä hän lähetti pienen tyttärensä kuljettamaan pommikuormaa läpi punaisen kaupungin, äidin sydämen vapistessa kauhusta.

Rouva Sivén sai myös antaa kalliin uhrin Suur-Suomelle. Hänen poikansahan oli Bobi Sivén, joka tammikuussa 1921 pakotettuna jättämään Repolan takaisin ryssille tahtoi pitää lupauksensa rakkaille karjalaisilleen ja jäädä heidän luokseen — valiten mieluummin kuoleman. Tästä puhtaasti aatteellisesta nuorukaisesta, Karjalan sankarista, tuli taistelevan kansallisen nuorison ihannoitu esikuva. "Minä olen ylpeä siitä, että minulla on ollut sellainen poika", jaksoi jalo äiti sanoa.

Jokainen tämän kodin kasvateista, eräs heistä on kirjailija, eversti Paavo Susitaival, on elämässään toteuttanut samaa velvoittavaa perintöä, ja korkeasta iästään — 68 ikävuodestaan — huolimatta rouva Sivén itse ei koskaan väsy tekemästä aktiivista työtä isänmaan ja Suomen heimon hyväksi.

Rikas on se maa, jolla on äitejä, joille on kirkastunut isänmaa niin eläväksi, että he voivat rakkauden palavana tulena jälkipolville siirtää.

Olimme tuomioistuimen edessä!

Oli saapunut miehiä maan kaikilta kulmilta tuomioistuimen eteen, oli saapunut satoja miehiä: tyyntä, vakaata, isänmaallista väkeä.

Lyötiin kättä ja kyseltiin kuulumisia huolissaan maan ja kansan kohtaloista. Tiedettiinhän marxilaisten suuri valta, sen aatesuunnan, jonka turmiollisuuden kaikki liiankin hyvin tunsivat: olihan sitä aatesuuntaa aikoinaan tarkastettu kiväärin tähtäimen takaa. Se sama punainen suunta pyrki jälleen nousemaan valtaan, kiitos siitä suomalaisten porvaripuolueiden. Asia tiedettiin, oli syytä olla huolissaan.

Nuo isänmaataan rakastavat naiset ja miehet oli haastettu oikeuteen vastaamaan, vaikkei ihan tarkoin tiedettykään, mistä heitä syytettiin. Isänmaalliset ja laille kuuliaiset kansalaiset olivat saapuneet. Pää pystyssä, ilman syyllisyyden tuntoa, mutta kunnioitus mielessä astuttiin puolueettoman oikeuden eteen siinä luottavaisessa vakaumuksessa, ettei mikään poliittinen tuuletus tuomioistuimiin nähden ollut ainakaan vielä tapahtunut, vaikka punainen uhka häilyikin jo ilmassa.

Tervehdittiin paria rintamamiestä.

— Minusta tuntuu aivan siltä, kuin olisin täällä syyttämässä jotakuta, sanoi toinen vakaasti.

Keskustelun sorinasta erotin vanhan rovastin äänen:

— Eikä mikään suuri aate, joka on saanut jotain pysyväistä aikaan, ole päässyt eteenpäin kulkematta oikeussalien kautta.

— — —

Vielä myöhään illalla nämä sanat soivat korvissani:

— ei mikään suuri aate — — — oikeussalien kautta — — —

Aivan oikein. Maailman historia on suurelta osalta aatteiden vainon historiaa.

T e s y y t e t y t j a v a s t a a j a t! Viekää ympäri suuren Suomen terveisiä: meillä on suuri aate, joka oikeussalien kautta kulkee voittoon.

S e k u l k e e v o i t t o o n!

J. V. WAINIO

Älkää ostako muunnettua kauneutta. Ostakaa *alkuperäiset* HMN *huonekalut.*

Linnaisten kartano Mäntsälässä.

*
*

Parooni Henrik Stjernwall puolisoineen Linnaisten kuistilla kesällä 1936.

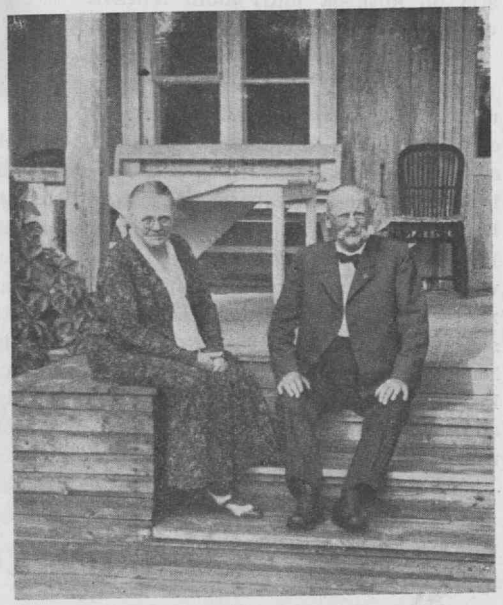

Mäntsälän paroonittaret

Mäntsälä on tunnettu suurista kartanoistaan, joskin pitäjässä on myös vankka talonpoikaisasutus. Ennen itsenäisyyttämme pysyi kartanoiden väki verrattain vieraana varsinaiselle kansalle. Ajan henki oli sellainen. Siihen aikaan jaettiin ihmiset vielä yleisesti "parempiin" ja "huonompiin", säätyläisiin ja rahvaaseen. Historiallisesta kehityksestämme johtuen olivat säätyläiset jo ammoin omaksuneet äidinkielekseen ruotsinkielen kokonaan riippumatta siitä, olivatko he alunperin suomalaisia vai ruotsalaisia. Tämä seikka oli sekin ollut omiaan syventämään juopaa heidän ja varsinaisen kansan välillä.

Niin oli Mäntsälässäkin. Poikkeuksen muodosti kuitenkin Linnaisten kartano, jota Stjernvallien kuulu sotilassuku hallitsi 1780-luvulta alkaen. Huomattavina valtiomiehinä olivat useat suvun jäsenet venäläisvallan aikana tehneet suuria palveluksia isänmaallemme. He olivat olleet lujia periaatteen miehiä, tinkimättömyydestään ja suorasukaisuudestaan kuuluja, joille isänmaan onni ja menestys oli ollut kaikki kaikessa. Uljain heistä oli ehkä J. V. Snellmanin valtiollisten pyrintöjen, m.m. kielilainsäädännön ja rahareformin kannattaja, ministerivaltiosihteeri C. E. K. Stjernvall, joka Aleksanteri III:n sorrosta kimpautuneena luopui sekä ministerivaltiosihteerin että yliopiston kanslerin asemastaan tarjoamatta enää senjälkeen mitään palveluksia Venäjän keisarille.

Kuuluja olivat myöskin suvun naiset lahjakkuudestaan, kauneudestaan ja hyvyydestään. Heistä kuuluisin oli Aurora Karamzin, suuri lahjoittaja ja hyväntekijä, joka vanhuuden päivinään käytti hyväkseen korkeita tuttavuuksiaan Pietarin hovissa vaikuttaakseen meidän maamme hyväksi synkkien sortovuosien aikana.

Mutta palatkaamme takaisin Mänsälään ja Linnaisten kartanoon. Jo varhain kartanon isäntäväki herätti huomiota ja ihmettelyä kansanomaisuudellaan. He eivät pyrkineet eristäytymään kansasta, vaan päinvastoin lähentymään sitä. Heistä ei koskaan kiertänyt pitäjällä juttuja huonoista suhteista talonpoikiin ja alustalaisiin, vaan puhuttiin heistä aina kunnioituksella ja ihailulla. Tiedettiin myöskin, että Linnaisten paroonit ja "ryökkinät" aina tiukan tullen tunsivat itsensä suomalaisiksi, eivätkä missään muodossa hyväksyneet suomalaisten halventamista. Kansan valistaminen olikin heille oikein sydämen asia. Kartanon tyttäret pitivät torppien lapsille kotikoulua jo viime vuosisadan puolivälistä alkaen, ja vuosisadan vaihteessa perusti suvun nykyinen päämies kartanon alueelle oikean kansakoulun.

Mistä johtui Linnaisten erikoinen kansanomaisuus? Emme varmaankaan erehtyne, jos toteamme sen ilmaukseksi Stjernvall-suvun korkeasta sivistystasosta,

perinnöllisestä luonteen jaloudesta ja rakkaudesta isänmaahan ja kansaan. Kartanon omistaja vapaussodan aikana oli parooni Henrik Stjernvall, sukunsa täysiverinen edustaja. Nykyisin hän on jo vanha mies, mutta vieläkin tulinen ja kiihkeä, oikea "mäntsäläläinen" jonka suurin suru aikanaan oli se, ettei hän korkean ikänsä vuoksi pystynyt nuorempien miesten mukana kommunisteja "muiluttamaan" ja työväentaloja "naulaamaan". Hänen sydämensä sykkii aina samaan tahtiin Mäntsälän talonpoikien kanssa. Kieliasia ei ole pystynyt häntä vieroittamaan siitä rintamasta, mikä Mäntsälässä vapaussodan aikana muodostui torjumaan punaisten murhia ja tihutöitä. Tämä on harvinaista nykyaikana, kun tiedämme, miten vähän enää tällaista tosi "patriotismia" ruotsinkielistemme keskuudessa löytyy.

Linnaisten kartanossa saivat parooni Henrik Stjernvallin lapset kasvaa vapaasti maalaiselämän terveessä ympäristössä. Tyttäriä oli kolme, poikia yksi. Kasvinkumppanit ja leikkitoverit olivat alustalaisten lapsia. Niinpä he jo varhain tutustuivat torpparien kovaan jokapäiväiseen elämään. Tästä kasvoi heille todellinen halu päästä kohentamaan heidän kovaosaista elämäänsä. Ajan käsitystapa oli vielä ennen itsenäisyyttämme näissä asioissa perin alkeellinen. Tosi parannuksiin tuskin päästiin, mutta varmasti joulupaketit kynttilöineen ja makeisineen tuottivat aikanaan suunnatonta iloa

Mary ja yliluutnantti Hahne.

*
*

Suvun nuorin isäinsä teillä.

lapsirikkaissa torpanperheissä. Aikuisiksi vartuttuaan vanhemmat sisarukset kävivät Helsingissä "kirurgilla" kuuden kuukauden sairaanhoitajatarkurssin voidakseen olla alustalaisten avuksi sairauksien ja tapaturmien sattuessa. Siihen aikaanhan kulkuyhteydet lääkäreihin ja sairaaloihin olivat perin vaikeat varakkaillekin, saati sitten köyhälle väelle. Tällä laupeudentyöllään he varmasti monta sydäntä lämmittivät, samalla kun he sillä alustalaisten terveydellisissä oloissa saivat huomattavaa parannusta aikaan.

Nuoret paroonittaret, nimeltään ikäjärjestyksessä: Mary, Elisabeth ja Sara, olivat kaikki toinen toistaan kauniimpia. Ajan tavan mukaan huolehtivat kotiopettajattaret heidän opinnoistaan. Niihin kuuluivat myös taiteelliset harrastukset. Mary kehittyikin valmiiksi taiteilijaksi pianonsoitossa, Sara tanssijattareksi. Suvun perinteet olivat kuitenkin esteenä ammattilaiseksi antautumiselle, joten nämä taidot jäivät vain hyväntekeväisyysjuhlien iloksi. Samasta syystä jäivät myös Elisabeth sisaren navettaharrastukset vain harrasteluksi. Oikeata karjakkoa ei hänestä koskaan tullut.

Mutta tämä ei suinkaan estänyt näitä lahjakkaita tyttöjä työtä tekemästä. Laiskuus oli heille tuntematon käsite. Kotityöt, ulkotyöt, kaikki saivat osansa. Ei ollut mikään harvinaisuus nähdä Linnaisten paroonittaria navetassa, pellolla ja niityllä. Ja milloin he mukana olivat, niin tositeolla he kävivät työhön käsiksi. Hauskimmiksi kesämuistoiksi jäivät kahvinvientiretket väelle kauas ulkoniityille, joista saattoi peninkulmiakin kertyä matkaa.

Luonnollisesti vietettiin Linnaisten kartanossa myös sen ajan hienostunutta seuraelämää. Perheessä vieraili tuttuja ja sukulaisia. Silloin pidettiin päivällisiä ja juhlia. Pukeuduttiin hienosti, keimailtiin harsojen ja päivänvarjojen suojassa, ajeltiin vaunuissa parivaljakoilla ja ratsasteltiin jalorotuisilla ratsuhevosilla. Mutta tuo kaikki oli paraatia, todellinen elämä oli yksinkertaista maalaiskartanon perhe-elämää, mihin sisältyi paljon enemmän työtä kuin huvittelua.

Vapaussodan ensimmäinen kosketus Linnaisten elämään sattui Mommilan tapahtumien yhteydessä. Silloin tuli puhelinsanoma Lahdesta: varustautukaa, ryssät ja punaiset voivat milloin tahansa tunkeutua myös Linnaisiin. Mäntsälässä ei kuitenkaan vielä oltu saatu "haistaa ruutia". Ajatus noususta omia kansalaisia vastaan tuntui suorastaan mahdottomalta. Niinpä päättikin Linnaisten väki perääntyä hyvässä järjestyksessä Helsinkiin ja asettua sinne asumaan toistaiseksi. Näinhän vältyttäisiin siitä, ettei ainakaan Linnaisten ja punaisten välillä tulisi veristä välien selvittelyä, sillä Stjernvallien sisu ei kertakaik-

kiaan olisi tyytynyt mihinkään marttyyrikohtaloon, tuleen olisi tulella vastattu.

Tällöin olivat keskimmäinen ja nuorin kartanon tyttäristä jo oman kodin omistajia. Elisabeth oli solminut neljä vuotta aikaisemmin avioliiton merikapteeni Ahlbomin kanssa ja Sara vähän myöhemmin tohtori Max Gilse van der Palsin kanssa. Rouva Ahlbomilla oli kolmen vuoden ikäinen poika. Rouva van der Pals odotteli toista poikaansa, joka syntyikin juuri H:gin valtauksen aikaan. Erikoisena onnena he pitivät sitä, että he kaikki saivat tänä vaikeana aikana asua samalla paikkakunnalla ja tukea toinen toistaan.

Varsinaisiin sotatapahtumiin ei perhe joutunut ottamaan osaa ennenkuin saksalaiset valloittivat Helsingin. Silloin lähti parooni itse korkeasta iästään huolimatta rintamalle saksalaisten tulkiksi, joutuen tässä ominaisuudessa mukaan suoranaisiin sotatoimiin, vieläpä taistelun pyörteisiin, kuten kävi Tuuloksessa huhtikuun 27 p:nä, missä viisikymmenkertainen Tampereelta pakenevien punaisten joukko pakoitti saksalaiset peräänty mään heidän kärsittyään kolmenkymmenen kaatuneen ja yli viidenkymmenen haavoittuneen tappion. Siellä oli parooni Stjervallissa suvun sotilasveri liekkiin leimahtanut ja saksalaiset olivat taas kerran vapaussodan aikana saaneet nähdä, mitä me suomalaiset olemme miehiämme. Hän syöksyi kenenkään voimatta häntä pidättää taistelun kuumimpaan melskeeseen haavoittuen vaikeasti. — Saman suvun jäseniä kaatui vapaussodassa Raudun taistelussa jääkäriluutnantti Lindberg, Pellingin retkellä murhasivat punaiset nuoren 16-vuotiaan Gustaf Degerholmin, molemmat äidin puolelta Stjervalleja.

Paroonittaret joutuivat saksankielen taitoisina myös hekin kukin omalla tavallaan avustamaan saksalaisia joukkoja. Vanhin sisar Mary suoritti "lottapalvelusta" Diakonissalaitoksella avustamalla saksalaisia haavoittuneita kirjeiden kirjoittamisessa ja lukemalla heille ajan kuluksi kirjoja. Täällä löysi hän "kohtalonsa", tutustui Helsingin valloituksessa vaikeasti haavoittuneeseen yliluutnantti *Hahneen*. Vuotta myöhemmin he menivät naimisiin ja ovat senjälkeen asuneet Pommerissa Saksassa. Yliluutnantti Hahne ylennettiin viime vuonna Münchenin kriisin aikoina kertausharjoituksissa ollessaan ratsumestariksi. Siviiliammatiltaan on hän kartanonomistaja.

Mary Hahnen kauniisti aloitettu lottapalvelus jäi tähän. Vieras maa, hänen uusi isänmaansa ja koti siellä on vaatinut kaiken hänen huolenpitonsa. Silti ei hän ole koskaan unohtanut omaa isänmaataan. Hellät, katkeamattomat siteet yhdistävät hänet vielä tänne, ja vanhemmaksi tultuaan hän on miltei joka vuosi käynyt täällä usein miehensä ja tyttärensä seuraamana. Suomi on hänestä edelleen maailman onnellisin ja paras maa.

Lottatyöstä tuli myöhemmin lempiharrastus Mäntsälän paroonittarille. Elisabeth Ahlbom, myöhemmin Maunula, on ollut 10 vuotta Mäntsälän lottien puheenjohtajakin ja lisäksi 6 vuotta piirijohtokunnan jäsen. Tämä aika oli lottatyön muotoutumisaikaa. Lottahenki, naisten maanpuolustushalu, oli syntynyt vapaussodan aikana. Sodan päätyttyä, rauhan palattua etsi se itselleen vakiintuneita muotoja. Mäntsälässäkin oli alusta alkaen oltu mukana. Melkein joka kylään muodostui jonkinlaista lottatoimintaa, mikä vähitellen kiteytyi Mäntsälän paikallisosaston toiminnaksi. Elisabeth Maunulasta tuli lottatyön alkaja Linnaisissa. Myöhemmin piirijohtokunnan jäsenenä hän oli perustamassa monia osastoja Pohjois-Uudellamaalla, m.m. Lohjalla. Hänen kotiaan lämmittää palava isänmaallisuus. Hänen nykyinen miehensä, tilanhoitaja Maunula, on yksi Tuusulan tarmokkaimpia suojeluskuntalaisia, ja tästä avioliitosta syntyneet pojat, toinen kahdeksan, toinen kymmenvuotias, harjoittelevat jo ahkerasti aseen käyttöä poikaosastossaan. Vanhin poika, nyt jo ylioppilas, on myös pikkupojasta asti kuulunut suojeluskuntaan.

Sara van der Palsin lottatoiminta on tapahtunut pääasiassa Lohjalla, missä hän nykyisin miehensä kanssa omistaa Laakspohjan kartanon. Miltei koko ajan hän on ollut lottaosastonsa johtokunnan jäsen, lähes 10 vuotta tästä ajasta hän on yhtämittaisesti hoitanut suuren osaston muonituspäällikön tehtävää. Vasta terveydelliset seikat saivat hänet vuosi sitten loppumaan tästä raskaasta, mutta silti hänelle niin rakkaaksi käyneestä tehtävästä. Kyläosaston puheenjohtajana hän toimii edelleen. Myöskin rouva van der Pals on ollut piirijohtokunnan jäsen.

Laakspohja, van der Palsin kaunis ja vieraanvarainen koti, on suojeluskuntakoti sanan kaikkein täydellisimmässä merkityksessä. Talon isäntä, syntyperältään hollantilainen, mutta täällä täydellisesti suomalaistunut, on jo toistakymmentä vuotta ollut Lohjan suojeluskunnan paikallispäällikkö hoitaen tehtävänsä antaumukselJatkoa siv. 104.

TAKALA
YRJÖNKATU 16 · MIKONKATU 2
Monipuolinen varasto liivejä, alusvaatteita, sukkia, käsineitä y.m. naisten kevätpuvustoon kuuluvaa.

Suuriperheisten puolesta

Syntyväisyyden pieneneminen on tämän hetken suuri väestöprobleema kaikissa Euroopan maissa. Italiassa ja Saksassa on voimakkaan propagandan ja eri toimenpitein saatu laskeva suunta pysähtymään, mutta esim. Ruotsissa ja varsinkin Ranskassa on tilanne huolestuttava. Viimemainitussa maassa mm. huoltoa tarvitsevien vanhusten lukumäärä on melkein yhtä suuri kuin niiden, joiden heitä on huollettava. Se on kansakunnan heikkouden merkki, kansan tulevaisuudelle vakava asia.

Vaikka me olemme nuori kansa, on meilläkin sama kehitys käynnissä, syntyväisyys pienenee peloittavaa vauhtia. Vielä viime vuosisadan lopussa syntyi meillä vuosittain 15 henkeä tuhatta asukasta kohti enemmän kuin mitä kuoli, vuosisadan vaihteessa oli tämä ero enää vain 13, vuonna 1920 vain 8 henkeä ja nykyisin enää 5 henkeä. Miksi? Voisimme luetella syitä jos kuinka monia. Elämänvaatimukset ovat nousseet, ei "kannata" enää saada lapsia, äidit ovat työssä kodin ulkopuolella eivätkä jouda saamaan lapsia, "vastuuntunto" on kasvanut, ettei tahdota hankkia lapsia, ellei heille voi taata niin ja niin varmaa taloudellista tulevaisuutta, lasten hoito on liian rasittavaa jne. Ja kun kerran käsitys siitä, että ihminen voi ja hänellä on vieläpä velvollisuus säännöstellä syntyväisyyttä mielensä mukaan, on päässyt vallitsevaksi, kukapa silloin hevillä alistuisi kaikkeen siihen vaivaan ja kieltäymykseen, mitä suuri perhe edellyttää.

Mutta jos vielä sellaisia perheitä on, jotka uhmaavat vaivoja ja kieltäymyksiä, uskaltavat luottaa tulevaisuuteen, vaikkei heillä olekaan kymmeniä tuhansia pankissa jokaisen lapsen osalle, ja ottavat iliosina vastaan useita lapsia, miksi yleinen mielipide suorastaan painostaa heitä vielä? On jollakin tavoin päässyt syöpymään yleiseen tietoisuuteen katsantokanta, että suuri perhe, sensijaan että sen luojia kansakunnan hyväntekijöinä kunnioitettaisiin, on jotain hävettävää. Niinpä kysyttäessä mökin vaimon lasten lukumäärää tämä sanoo: "Onhan niitä niin paljon, ettei kehtaa sanoa." Ja toinen kertoo, että hän on ihmeessä, kun jokainen tuppautuu neuvomaan hänelle lapsirajoitusta, vaikka hän itse ei sitä haluakaan.

Ja sivistyneistön piirissä esim. 5-lapsinen perhe on jo aikalailla ikävän keskustelun aiheena — saatetaanpa suorastaan loukata sitä rumin vihjauksin.

Näin ollen on päädytty kukoistavaan yksilapsijärjestelmään, ja kolme lasta on jo suuri perhe. Kuvaavaa on esim. nuoren lääkärin huudahdus hänen kuullessaan, että eräällä rouvalla oli kolme lasta ja se tämän omasta mielestä oli normaaliperhe pääkaupunkilaisoloissa: "Yli normaalin toki — runsaasti yli normaalin!"

Entisajan äidit ottivat lapsensa, toista kymmentäkin käsittävän sarjan, nöyrästi Jumalan lahjana ja tekivät kaikkensa heidän hyväkseen. Se oli omistautumista kokonaan äitiyden pyhään tehtävään. Nykyjan nainen yleensä jo itse ratkaisee lastensa lukumäärän. Eikö silloin ole kaksin verroin kunnioitettavaa, jos vapaaehtoisesti sitoutuu kaikkiin niihin kieltäymyksiin ja vaivoihin, jotka aina ovat suuren perheen äidin osana, ja ilomielin ottaa vastaan viidennen, kuudennen, jopa seitsemännen lapsensa. Emmekö tee suorastaan syntiä leimatessamme hänet silloin "vastuuttomaksi", "tyhmäksi" jne.

Tämä kysymys kokonaisuudessaan on arka, emmekä saa heittää kivellä ketään olosuhteita tuntematta. Monen varakkaan rouvan lapsettomuuskin toisaalta on hänelle monien salaisten kyynelten asia.

Meillä Suomessa on tilaa ja työtä moninkertaistuvalle kansalle. Meidän pitkät rajamme vaativat lisää maanpuolustajia, meidän korpemme kuokkijoita. Ja kuitenkin väkiluvun lisäys pienenee vuosi vuodelta. Tilastotieteilijät ovat laskeneet, että jokaista naimisissa olevaa naista kohti pitäisi olla vähintään 3,5 lasta, ettei väkilukumme vähenisi.

Me naiset, jotka sanomme tahtovamme asettaa kansakunnan edun yksilön edun yläpuolelle, harkitkaamme tätä kansamme yhtä elinkysymystä. Tarkistakaamme kantamme, olemmeko kenties mekin olleet arvosteluinemme vallitsevan väärän yleisen mielipiteen mukana. Lapset ovat suurin rikkaus jokaiselle naiselle — ne ovat myös kansakunnan parhainta omaisuutta.

E. V.

ROUVAT „messuilevat"

Aurinkokylpyjä ilmapatjoilla.

Kaisa-rouva soitti eräänä sunnuntaiaamuna hyvälle ystävälleen Hilja-rouvalle, että he molemmat olivat valistuneita naisia ja heidän velvollisuutensa oli seurata aikaansa. Hilja-rouva tosin oli koettanut vaatimattomasti puolustautua, että kyllähän hän tietenkin, mikäli viiden lapsensa hoidolta ja taloushuolilta ehtii, olihan hän eilenkin ollut teatterissa. Tähän Kaisa-rouva oli oikein mahtipontisesti selittänyt, että täytyi ottaa vaarin ajan sekä henkisistä että aineellisista virtauksista, johon viimemainittuun nyt oli ainutlaatuinen tilaisuus ja viimeinen mahdollisuus, nimittäin viimeistä päivää avoinna olevat kevätmessut Messuhallissa. Ja täytyihän Hilja-rouvan myöntää, ettei hän tosiaankaan ollut oikein selvillä kotimaisen tuotannon viimeisistä uutuuksista, kuten jokaisen valveutuneen perheenemännän velvollisuus olisi. Niinpä päätettiin, sittenkun perhe oli saatu ruokituksi, lähteä tälle hyödylliselle opintomatkalle erikoisesti satuttaen lottien järjestämän mannekiininäytöksen aikaan, koskapa siinä kuului itse Miss Eurooppakin esiintyvän.

— Kuka niistä? (Hilja-rouva luki huonosti aamulehtensä.)

— Sirkkapa tietenkin, se toistaiseksi, ainakin ensi kesään saakka viimeinen.

*

Kun rouvat myöhemmin radiosta kuulivat, että näillä messuilla oli ollut kokonaista 62.000 kävijää, päättelivät he, että ainakin puolet niistä oli ollut heidän laillaan "Matti-myöhäisiä", sillä niin kovin kansoitettu Messuhalli oli. Varsinkin oli vaikea päästä reunustamaan niitä käytäviä, joita myöten kotimaisten pumpulikankaitten pukuparaati kulki. Kyynärtaktiikan avulla sentään pääsi edes osittain näkemään. Tuli siinä lottia toinen toistaan kauniimpia, kaiken kruununa miss Sirkka.

— Ovatko nuo tosiaan kotimaisia? epäili Hilja-rouva.

Mutta Kaisa-rouva tiesi valistaa, että ne **olivat** kotimaisia, nuo ihanat silkitkin kesäisissä juhlapuvuissa, kaikki Puuvillatehtaitten Myyntikonttorin aarteita.

— Ai, sen PMK:n, tiesi jo Hiljakin.

Kankaat käytiin myös sormin koettelemassa PMK:n näyttelyosastossa ja innostuttiin hintojen halpuudesta.

*

Mutta ymmälle meni itsevarma Kaisakin, kun jouduttiin keskelle Tikkurilan silkin ihanuuksia. Tulipa hän oikein runolliseksi.

— Miten ihania satuja ne silkkiperhoset meille kehräävätkään!

Hilja-rouva vilkaisi ympärilleen — eihän vain kukaan kuullut.

— Ole toki hiljaa! Suomen metsät ne nämäkin sadut meille ovat tarjonneet.

Nopeasti Kaisa siirtyi toiseen puheenaiheeseen.

— Tuommoisen pöytäliinan minä ostan siihen arkihuoneen pöydälle.

Kun rouville vielä selitettiin, että näistä Olympia-liinoista tulee osa hinnasta Olympia-komitealle, päättivät he kumpikin ostaa sellaisen, vieläpä anopille ja sisarelle tuomisiksi.

*

Pitkän kenkäpöydän ääressä tungeksi naisia, niin että oli vaikea saada sijaa. Eikä ihmekään: hankkiihan melkein jokainen nainen keväälksi uudet kengät, ja tässä oli oikein herkullinen valikoima uutuuksia. Eniten herättivät huomiota, ja tuskin ainakaan kaikissa juuri outoutensa vuoksi kiistatonta ihastusta, kengät, joissa korkeakin korko yhtyi suoraan pohjaan ilman totuttua porttia koron ja kärkiosan välillä. Ehkä niillä oli hyvinkin hyvä

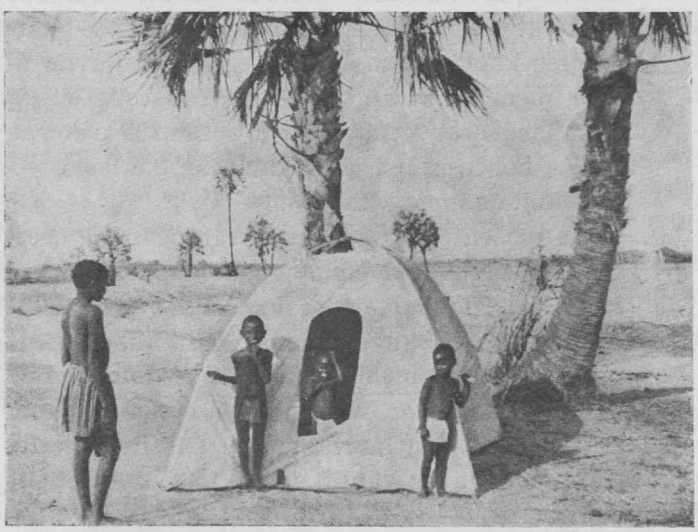

Suomalainen Sopu-teltta Afrikassa.

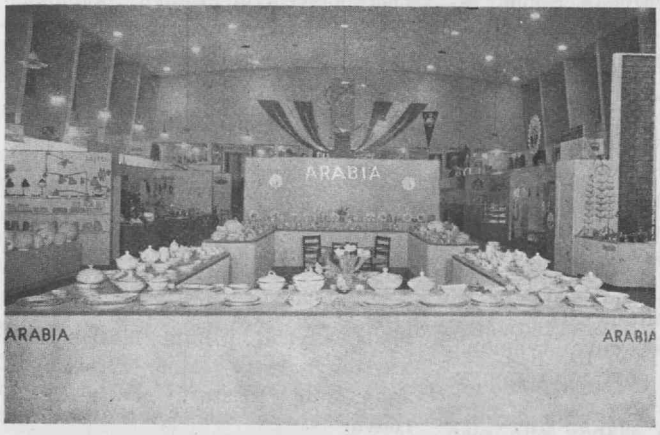

Arabian näyttelyosastoa.

Karhula-Iittalan kaunista lasia.

kävellä, kun vain ensin niiden ulkonäköön tottui. Kaisa-rouva kuitenkin mieluummin valitsi vielä "entisen kengän näköisen", oikein herkullisen parin Viva-kenkiä, sinisestä ja punaisesta boxnahasta hauskasti yhdistellyn. Hilja-rouva ilmoitti tyytyvänsä vähempään väriloon. Ruskeat leveäkantaiset kävelykengät saivat hänen suosionsa.

*

Viivyttyään kenkäpöydän ääressä voimatta irtautua sen ihanuuksista tapasi Kaisa-rouva Hilja-rouvan aivan leirielämän lumoissa, valkean Sopu-teltan ja kaikkien retkeilyvarusteiden tutkimiseen syventyneenä.

— Mitäs sinä noista? Eihän me mammat enää retkeillä!

— Eläs sano. Meidän isä kun aikoo juuri järjestää minulle ensi kesänä perheenemännän viikonlopun telttaan ja sanoo, että tämä Soputeltta on niin mukava, että siinä voi mammakin kelletellä muurahaisten purematta. Ja lapset pitävät niin kovaa melua juuri teltan hankkimisesta, että kaipa se meidän perheen kesämenoissa on välttämätön erä. Tunnethan Anni Melanderin, sen "lähetystohtorin"? Hän on kuljettanut suomalaisen Sopu-teltan Afrikkaan asti ja on siihen kovin ihastunut.

— Minä en vain koskaan ole uskaltanut olla metsissä yötä. Kun kerran voin nukkua mukavasti omassa sängyssäni, en lähde turhia seikkailemaan. — Mutta katsos noita, tuohan näyttää mukavalta!

Houkuttelevalta tosiaankin näytti auringonkylpyjen ottaminen kelluen ilmapatjan päällä vedessä, kuten monet valokuvat osoittivat. Kaisa-rouva aivan innostui:

— Ja minä kun olen joka kesä hakemalla hakenut sopivaa paikkaa, missä voisin päivää paistatella. Kalliokin on niin kova ja epämukava. Mutta miten ihmeellä sen jaksaa puhaltaa täyteen?

Kun ystävällinen esittäjäneiti näytti, miten pienien palkeitten avulla patja vaivattomasti täyttyi muutamassa minuutissa, selvisi sekin pulma. Ja kun hinnatkaan eivät hirvittäneet, oli rouvien hauskaa suunnitella ensi kesän ulkoilua sekä metsässä että kotilaineilla.

*

— Valitse nyt siihen mukavaan sänkyysi, josta et raatsisi pois nousta, täältä ihanat vuodevaatteet, huomautti Hilja-rouva hieman pisteliäästi muistaen äskeisen telttakeskustelun. Turun Vanulla olikin kaikkea, mitä yleensä tarvitaan, että voisi nukkua "kuten seitsemännessä taivaassa." Jotkut peitot vain näyttivät niin kauniilta, että niiden alla pelkästä ihastuksesta tuskin olisi malttanut nukkuakaan. Ikkunaverhoasetelmia ihailtiin sekä silmin että sormin ja tehtiin kustannusarvioita. Kesähuvilaan näet piti välttämättä saada uudet kauniit kesäverhot.

*

Suomen Höyhenen mainoslehtisessä herätti huomiota höyhenten halvat puhdistushinnat.

— Vai pesevät ne tyynyjä. Ja minä kun olen pilannut kesäni ainaisella tyynyn- ja peitteenpesulla. Sinne minä ne vain nyt lähetän pestäväksi tästä lähtien.

Vinhasti pyörivä höyhenten kuivauslaite näytti, ettei tyynyjen pesu niin kauheaa ollutkaan, jos kerran kuivaaminen noin nätisti kävi.

*

— Lasitavaroissa sitten muoti muuttuu myötäänsä. Aikanaan piti jokaisella olla joku kristalliskooli ja sittemmin taidelasimalja. Nyt ovat minun rakkaat kristallini auttamattomasti vanhanaikaisia ja niinpä taitaa olla taidelasikin jo. Sanokaapa, neiti, mikä nyt on viimeistä uutuutta lasialalla, että tietää edes lahjoittaa ajanmukaisia maljakoita, tiedusteli Hilja-rouva.

Rouville esiteltiin Karhula-Iittalan säde-lasia, joka on viimeistä huutoa lasimuodissa. Ihastuttavilta näyttivätkin säde-lasiset kermakot, sokeriastiat ja maljakot.

*

Arabian porsliineista mentiin myös etsimään uutuuksia. Kaisa-rouva olisi tahtonut nähdä semmoisen kahvikaluston, jommoisen Arabia oli lahjoittanut Finandia-kuorolle vietäväksi New Yorkin pääpormestarille. Ei sitä kuitenkaan ollut nähtävänä, mutta rouvat saivat kuulla, että se oli ollut hieno mokkakalusto, kupit kullatut sisältä. Paljon muuta kaunista sensijaan oli kyllä nähtävänä.

*

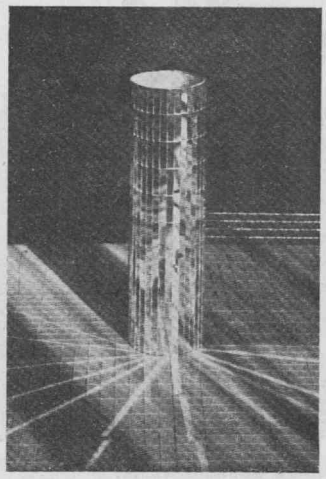

A. Hj. Leppälän näytteille asettamaa ranskalaistyylistä pilarija seinäpintapeilitystä.

Olipa messuilla huveja kuin Tivolissa konsaan — etenkin lasinjalostustehdas A. Hj. Leppälän taikakaappi. Kauan aikaa rouvat empivät, uskalsiko sinne todellakin astua sisälle, mene tiedä vielä lattia pettää tai muuta sirkushuijausta, mutta vihdoin Kaisa-rouva uskalsi — ja perässä Hiljakin. Selittämättä vain jäi, miten siellä ensin näkyi kaappi täynnä ihania kristallitavaroita, mutta yhtäkkiä taas huomasi katsovansa omaa kuvaansa peilistä.

Myöhemmin taika paljastui — läpinäkyväksi peiliksi.

*

Riihimäen Lasi Oy:n uutuus: lasiset kukkaruukut, herättivät pitkän keskustelun. Kyllähän saviruukut olivat ikävän näköisiä ja lasiset olisivat sievempiä. Paras taisi olla uskoa, kun kokeneet puutarhurit vakuuttivat niitä yhtä hyviksi kasveille, ja muuttaa vähitellen oma ruukkurykmentti lasiseksi. Tämä koski oikeastaan lähinnä Hilja-rouvaa, Kaisa ei koskaan joutanut kukkia hoitelemaan. Molempia sensijaan kiinnosti Riihimäki-umpion uusi kannensulkemispatentti, sillä kummallakin oli kokemuksia epäonnistumisista säiliöinnissä — kiinnitarttumattomista rex-purkeista. Tämähän olikin tärkeä patentti juuri nyt, kun emännät erikoisen paljon aikoivat umpioida ruokatavaraa olympialaisia varten, ettei tarvitsisi ihan nälkää nähdä, jos ulkomaalaiset söisivät kaupat tyhjiksi. Sopii syksyllä yrittää säilöä Riihimäki-umpion kanssa yhteistoiminnassa.

*

— Mutta mennäänpäs tuonne Kupittaan Savi Oy:n osastolle valitsemaan minulle niitä tulenkestäviä vuokia. Ne ovat kovin käytännöllisiä, ruokakin pysyy niissä niin kauan lämpimänä.

— Miten se sitten astiasta riippuu? kysyi Kaisa-rouva tyhmänä. Hilja-rouva tunsi nyt etevämmyytensä vuorostaan.

— Ei saviastia jäähdy niin pian kuin metallivuoka. Kun meidänkin perhe tulee syömään yksitellen, miten mikin ehtii, niin on ruuan kuumana pitämisessä eri homma. Siksipä minä en muita kuin näitä Kupittaan vuokia huolikaan.

Hieman ihmeissään nyt Kaisa-rouva totesi, että sama savi pystyi myös säilyttämään kylmyyttä, kun niin taas tarvittiin, sillä juuri saviset kaksinkertaiset voiastiat olivat aivan korvaamattomia kesähuvilalla, missä ei ollut jääkaappia.

*

Oy. Ornon ihana lamppuvalikoima houkutteli viipymään, mutta Kaisa-rouvalla pyrki olemaan kiire. Olikin livahtanut aikaa jo kovasti. Tiesihän sen Ornon toki katsomattakin, sehän oli Adlonista alkaen kaikkien suurimpien ravintoloiden ja elokuvateattereiden valaistuksen "hovihankkija."

*

Strömbergin sähköliikkeen osastossa syntyi keskustelu sähköhellojen eduista. Eikä pystynyt vanhan kaasuhellansa kunniaa puolustava Hilja-rouva kieltämään nykyaikaisen sähköhellan erinomaisuutta. Ei ollut vain toivoa sitä itselleen saada — eihän ne vanhoihin taloihin niin vain hevin uutuuksia anna.

Sensijaan pientä tukankuivauskonetta ei olisi mahdotonta hankkia. Ei tarvitsisi pesun jälkeen tuntikausia kulkea tukka märkänä.

*

— Havinhan me kyllä jo tiedämme, päätteli Kaisa-rouva, ja olemme kyllä sitä mieltä, että "Palmu" on paras mahdollinen saippua.

— Niin, sitten kun olemme siirtyneet pois Havin "Babyn" ikäluokasta, Hilja-rouva naurahti.

*

— Tuolla jaetaan jotakin, Kaisa-rouva oikein innostui. Niin jaettiinkin ja kumpikin rouva sai osansa — Siko-hammastahnaa.

— Tämä onkin hyvin tervetullutta. Sain kerran tällä tavoin ilmaiseksi Sikoa, ja kun periaatteesta en pane mitään hukkaan, päätin sen myös käyttää. Siitä lähtien olen käyttänyt sitä aina. Koetappas vaan, niin ihastut! selitti Hilja-rouva.

— Een minä taida — — —

Muutaman päivän perästä Kaisa-rouva soitti.

— Kyllä se Siko on tosiaankin hyvää, niin raikastakin, että — — Ja kuuluu olevan hampaille terveellisempää kuin mikään muu tahna.

*

Nyt oli korkea aika jo siirtyä yläkertaan. Siellähän saikin aivan ulkomaiden esimakua, kun Hollanti ja Jaava esittelivät erikoisuuksia kukkamaan tulppaaneista ja hyasinteista Tyynen meren saariston itämaisiin koruihin saakka. Siellä sai salaperäisessä jaavalaisessa ympäristössä, Hilja-rouvan mielestä suorastaan "epäjumalaisessa", ihanaa kahviakin, jonka ääressä sopi vaihtaa melkeinpä liiankin runsaita messuvaikutelmia. Mm. todettiin käteen jääneestä mainoslehtisestä, että ihmeellinen Imatra-suihku oli jäänyt katsomatta ja kokeilematta. Että jos sen hyvinkin ostaisi....

*

Väsyneinä, mutta hyvin valistuneina rouvat vihdoin kiipesivät HOK:n kulmassa Töölön raitiovaunuun. Mielessä oli tyydytyksen tunne, että oli tullut nähtyä paljon hyödyllistä ja hauskaa. Ja samalla eli ajatuksissa eräänlainen ylpeä tietoisuus siitä, että suomalainen tavara ja kotimainen teollisuus kehittyi niin ripeätä vauhtia ja että sillä oli niin paljon hienoa jo tarjottavanaan. Kun vain ostajat muistaisivat kysyä kotimaista, etenkin juuri naisväki, jonka käsilaukun kautta kuitenkin suurin osa perheen tuloista vaeltaa maailmalle.

Eevee.

LUKIJAKUNNALTA

Uusi Huomen.

On aika suomalaisen naisen yhtyä yksimielisenä isänmaallis-kansallisen lipun taakse, herätä huomaamaan, mihin johtaa välinpitämättömyys ja olla selvillä esim. siitä, mitä marxilaisjärjestöihin kuuluvat naiset tietävät — naisen valta, naisen vaikutus, naisen into saavat suuria aikaan asiassa missä hyvänsä.

Ken on nähnyt marxilais-näyttelijättärien esittävän katkeruus-kappaleita, ken on kuullut työväenjärjestöjen neitosten esittävän n.s. kisällitärlauluja tai kuullut naislausujien ryhmäkuvaelmia sekä huomioinut naisten saavutuksia esim. vaalipropaganda-aikoina, hän ei voi ummistaa silmiään toteamukselta, että nainen maamme puolue-elämässä merkitsee paljon...

Vaaliajan hiljalleen lähestyessä on isänmaallis-kansallisesti ajattelevien naisten ryhdyttävä voimakkaasti tukemaan Isänmaallista kansanliikettä ja koetettava saada kansamme työläispiirien naiset huomaamaan, mitä on yhtenäinen kansa ja mitä puolue-elämän runtelema maa.

Ei ainoastaan marxilaispuolue, vaan myöskin kaikki muutkin puolueet — puolueiden johto tietenkin — ovat ken enemmän, ken vähemmän kansaa vastaan.

Täytyy sanoa niin, sillä se suunnaton polemiikki, jota IKL:ää vastaan alati ja kaikkialla käydään, lopuksi kuitenkin suuntautuu kohden kansaa ja isänmaallis-kansallista kokonaisuutta.

Henkisesti valveutunut johtaja-aines on kuitenkin aina oleva maan turva ja tuki, joka aina on näytellyt pääosan kansojen itsenäisyyshistoriassa.

Naisilla on siihen ollut oma painava osansa.

Kansamme uutta huomenta luotaessa naiset mukaan! Entistä suuremmalla innolla kuin ennen, useammin miesten sivulla kuin ennen, lähempänä kuin koskaan aikaisemmin.

Uusi huomen merkitsee voimakasta kansallisvaltiota, vapaata diktatuurista, todellista kansanvaltaista valtiota, jossa ei puolue-etujen tavoittelua ole.

Suomi suomalaiseksi kansakokonaisuudeksi, maamme tulevaisuus turvatuksi ja puolueseitti murskaksi!

Työväestö on saatava mukaan, sillä ei se ajatuksiltaan sittenkään ole niin kaukana kansallisesta yhtenäisyydestä kuin puoluemiehet tahtovat uskotella.

Meille sanotaan, että kansallisen yhtenäisyyden puolesta kiivaileminen ei ole arvokasta eikä sopivaa. Tottahan toki oikean asian puolesta täytyy hitusen innostuakin! Se ei ole lainkaan sopimatonta. Parempi toki kukkuramitalla isänmaallisuutta kuin ei ollenkaan!

On hyvä muistaa, että ellei tulista isänmaallisuutta olisi ollut, tarpoisi nyt osa kansaamme Siperian aroja ja Uralin kaivoksia, ryssän ruoska maatamme raiskaisi.

Tuskinpa olisi puoluemiehilläkään mitkään kissan päivät.

Suomalaisen naisen on myöskin tunnettava tuo valtioruumiimme kroonillinen sairaus — puoluehuijaus.

Ainoastaan kansallinen yhtenäisyys voi pelastaa valtiolaivamme puolue-elämän ristiaallokosta ja vaarallisista salariutoista.

Naiset mukaan!

Katsokaamme nuoria miehiä ja neitosia missä vain, niin näemme lohduttomia kuvia. Neitosissa ei näe naisellisuutta, ei kainouden tuntua...

Uskoisiko kukaan, että velton näköisissä, ryhdittömissä nuorissa miehissä olisi isänmaallisuutta ja ihanteita?

Eipä juuri.

Miksi?

Siksi, että Jumalan sana ja isänmaallisuus on syrjäytetty liberalismin ja sosialismin alttareiden äärestä.

Siksi, että hengen ylevyys, ja nuorison sielun rauha on irroitettu ja hukutettu puolue-elämän kurimukseen.

"Jumalaa ei ole olemassa! Urhoollisuus, maan edestä kaatuminen, esi-isien työn kunnioittaminen ei ole demokratiaa!

Pois siis sankaripalvonta, pois 'Vänrikki Stool' oppikoulujemme ohjelmasta!"

Kas siinä on sitten se paljon puhuttu ajatuksen vapaus, joka kuljettaa tuhannet nuoret vetelehtimään kaduilla ja ravintoloissa, kuolettaa ihanteet, johtaa kevytmielisyyteen ja tekoihin, joista voi olla surkeat seuraukset.

On sääli äitejä, jotka näkevät tulevaisuutensa toivojen vähitellen loittonevan kodin ilmapiiristä katujen kurimukseen voimatta sitä estää.

Kansamme henkistä pääomaa on suojeltava joutumasta väärien profeettain vallan alle ja puolue-elämän lukkia vastaan on tarmokkaasti käytävä.

Ja siinä työssä tarvitaan myöskin naisen intoa, naisen rohkeutta ja naisen sydäntä.

Isänmaallis-kansallisesti ajattelevien naisten on hyvä muistaa, että työväenjärjestöihin ja TUL:n seuroihin kuuluvat naiset tekevät voimakasta puoluepropagandaa, jonka merkitys vaaliajan alkaessa on suuri.

Meillä, isänmaallis-kansallisesti ajattelevat naiset, on kai myöskin jotakin sydämellämme — on kansallinen uusi huomen!

R — a.

Jämsän Lottaravintola
ja
KANSALLISTALON MATKUSTAJAKOTI
Huoneet siistit ja ajanmukaiset. — Hinnat kohtuulliset. — Paras laatuaan paikkakunnalla.

LAPUAN LOTTIEN
RAVINTOLA-KAHVILA kunnantalolla sekä KAHVILA Tapiolan talossa rautatieylikäytävän luona.
Hyvää ruokaa, maukkaita kahviannoksia, makeisia, jäätelöä y.m.

Mäntsälän . . .

Jatkoa siv. 98.

la, jolle saa hakea vertoja. Yhtä haavaa hän on ollut piiriesikunnan jäsenenä Pohjois-Uudenmaan suojeluskuntapiirissä. Siten on hänen työnsä ja kokemuksensa koitunut laajassa mielessä koko maakunnan hyväksi. Talon lapset on kasvatettu vanhempiensa hengessä suojeluskunnan ja lottien riveissä isänmaalleen kaikkensa uhraamaan. Niinpä joutuikin vanhin poika tuskin 15-vuotiaana antamaan henkensä isänmaalleen, sairastuttuaan suojeluskunnan poikaleirillä keuhkokuumeeseen. Kartanon alustalaiset ovat myös Lohjan suojeluskunnan vankinta kantajoukkoa. Isäntäväen henkilökohtainen esimerkki, kansanomainen ja oikeamielinen suhtautuminen heihin ja huolenpito heistä, jo Linnaisten ajoilta perinteinen, on suojellut heidät punaisten oppien turmelukselta ja kasvattanut heistä tinkimättömiä vaikoisia kansalaisia ja isänmaan puolustajia.

Aivan esimerkillisellä tavalla ovat siis Mäntsälän paroonittaret osallistuneet maakuntansa vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön. Voi olla, että heidän ulkonaisessa olemuksessaan on vielä jotakin jälellä entisen yläluokan ylemmyydestä, mihin osaltaan vaikuttaa puutteellinen suomenkielen taito, mutta sydän on suomalainen, herkkä tuntemaan ja vaistoamaan meidän tavallamme isänmaan asioissa. Ihmettelin kerran, mistä se johtui. . . Silloin kerrottiin minulle Mäntsälän Linnaisista. Siellä imivät he itseensä kansan lasten kera kasvaessaan kansakokonaisuuden ajatuksen. Koti oli sitäpaitsi poliittisesti valveutunut koti. Elettiinhän heidän lapsuutensa ja nuoruutensa aikana Venäjän vallan pimeimpiä sortovuosia. Politiikasta keskusteltiin aina, ja lapset saivat osallistua mielin määrin näihin keskusteluihin. Siihen aikaan ei vielä kukaan ollut keksinyt nuorten politikoimisen vaarallisuutta. Mutta niinpä siitä kasvoikin sukupolvi, joka oli kylliksi valveutunut tarttuakseen asioiden johtoon ratkaisevalla hetkellä, sukupolvi, joka kykeni irroittamaan maamme Venäjän yhteydestä ja hankki meillä kansakunnan arvoon kansojen joukossa.

Tässä samassa hengessä kasvattavat Mäntsälän paroonittaret nuorta polveaan. Heissä virtaa Stjernvallien veri kenties entistäänkin kirkkaampana ja puhtaampana, sillä heissä yhtyy suomalaisuus sekä ulkonaiselta että sisäiseltä olemukseltaan mitä täydellisimmäksi kokonaisuudeksi. Kaikki isänmaan puolesta on heidän tunnuksensa! Sellaisista paroonittarista voimme vieläkin olla ylpeitä, sillä he tietävät oikealla tavalla, mihin aateluus velvoittaa.

Viola Kuistio.

Kustannus-oy. Rastin

varsinainen yhtiökokous pidettiin maalisk. 26 p:nä Helsingin Mustassa Karhussa.

Kokouksen avasi johtokunnan puheenjohtaja rehtori Hilja Riipinen ja valittiin hänen ehdotuksestaan kokouksen puheenjohtajaksi toimittaja Anna Pohjanheimo. Pöytäkirjan piti vakuutusvirkailija Tyyni Leisio.

Kun oli todettu kokous laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi, luettiin johtokunnan tili- ja toimintakertomus sekä tilintarkastajain lausunto v:lta 1938. Johtokunnalle myönnettiin täydellinen vastuuvapaus. Päätettiin, ettei mitään vuosivoittoa jaeta.

Kustannus-Oy. Rastin johtokuntaan valittiin v:ksi 1939: rehtori Hilja Riipinen, Lapua, rouva Suoma Touru, Turku, johtaja Milma Pake, opettaja Betty Hallila, rouva Aina Gräsbeck ja vak. virk. Tyyni Leisio, Helsinki.

Tilintarkastajiksi kuuluvaa vuotta varten valittiin, vakinaisiksi pankkivirkailijat Ensi Hertelä ja Anna Saarinen, varalle pankkivirkailija Emma Ahonen ja toimittaja Anna Pohjanheimo.

Kokouksen jälkeen siirryttiin yhteisille päivällisille ravintolan ruokasaliin. Mustan Karhun hyvien antimien ääressä ja vilkkaan seurustelun lomassa jaettiin tämän vuoden asiamiespalkinnot, pienet muistoesineet, enimmän tilauksia hankkineille asiamiehille, seuraavassa järjestyksessä: Maikki Pitkänen, Viipuri, Vieno Heinänen, Hämeenlinna, Hilda Mikkola, Lapua, Anna Karvonen, Kajaani, Kerttu Jokela, Tampere, Viola Kuistio, Kerava, Tyyne Saarenheimo, Pori, Helmi Soini, Kotka, Martta Hella, Tyrvää, Siviä Laaksovirta, Luhanka ja Margit Kataja, Helsinki.

Tämän lisäksi saivat kiitosmaininnan vielä monet ansioituneet asiamiehemme.

Rattoisa yhdessäolo lopetettiin laulamalla voimakkaasti "Oi kallis Suomenmaa."

Kaikki eivät vielä tiedä, että HMN huonekalut eivät ole tavallisia hyviä huonekaluja, vaan ne ovat omaa erikoisluokkaansa.

RAITTIUS-RAVINTOLA
MATKAILUKOTI SAMPO
(Ent. Raittius-Hotelli)
Hämeenlinna, Rantakatu 3. Puh. 204.

KAHVILA
MUSTA KARHU
PORI — Valtakatu 2
tarjoaa asiakkailleen hyvää kahvia viihtyisässä huoneustossaan.
Ulkotilaukset nopeasti puhelimella 990.

Lapuan Säästöpankki

LAPUA — TIISTENJOKI

Maksaa korkeimman käyvän talletuskoron.
Käyttäkää oman pitäjänne pankkiliikettä.

M. VALTONEN
Iso-Roobertinkatu 21
Eerikinkatu 18
Aleksanterink. 19
Naisten ja miesten VAATETUSLIIKE

Lehtemme asiamiehiä

pyydämme ystävällisesti huolehtimaan nyt jo keväällä tämän vuoden tilausmaksujen perimisestä ja tilittämisestä, kutka sitä eivät vielä ole tehneet, jotta syksyn voisitte käyttää ensi vuoden tilausten hankkimiseen.

Kotkan Suomalainen Säästöpankki

Pankin hoidossa olevat varat
35 miljoonaa markkaa

Äitiysliivimme

ovat tarkoituksenmukaiset ja käytännölliset. Vaihtamalla etukappaletta voidaan niitä käyttää myös synnytyksen jälkeen. Hinta ainoastaan mk 130:—. Vahva kangas. Hyvä työ. Tilattaessa mainittava vyötärömitta.

O/Y Ea A/B. **Helsinki, Bulevardi 3.**

Uusi Huomen

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN NAISTENLEHTI.

Ilmestyy 20 numeroa vuodessa.

Toimiston osoite: Helsinki, Neitsytpolku 7, puhelin 64 159.

Tilaushinnat: 1/1 vsk. 40:—, 1/2 vsk. 25:—, ulkomaille 60:—.

Ilmoitushinnat: 1/1 sivu 1200:—, 1/2 sivu 700:—, 1/4 sivua 400:—, 1/8 sivua 250:—.

Rek.-tav. m.

Kuuluisaa

LOTTA-

kahvia

hinta (paahdettuna) 10/25 1/4 kg.

toimittaa rahtivap. kaikille rautatieasemille vähintään 15 kg. erissä.

Huom.! Kenttäharmaa käärö

Laatukahvi Oy.

HELSINKI

Puh. 26404, 36513, 21640

Kysykää kahvilajejamme kaupastanne.

Kaunis

on tämän kevään kenkämuoti.
Monipuolinen on varastomme.
Käykää siihen tutustumassa.

K. H. SAINIO

HALLITUSKATU 12

Kirjapainotöiden tarvitsijoille

ilmoitamme kohteliaimmin, että uusi ajanmukainen kirjapainomme toimitalossamme Kansakoulukadun 8:ssa suorittaa kaikkia kirjapainoalaan kuuluvia töitä kohtuullisiin hintoihin.

PYYTÄKÄÄ TARJOUKSIAMME

KIRJAPAINO- JA KUSTANNUS-OY. LIIKE

(Ajan Suunnan kirjapaino) **Helsinki, Kansakoulukatu 8. Puhel. 24289 & 21998**

Mk 3:–

Helsinki 1939. Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike.